

ského spisu. Žalovaný v dovolání vytýká tomuto výroku nesprávné právní posouzení věci a následkem toho i vadu řízení, protože nebyly provedeny důkazy nabídnuté o shora zmíněné námitce. Dovolání je v tomto směru odůvodněno. Návoru odvolacího soudu nelze přisvědčiti potud, že zřeknutí se výživného žalobkyní, nestalo-li se za sporu o rozluky manželství a nebylo zapsáno do soudního protokolu, by spadalo pod pojem svatební smlouvy a vyžadovalo k platnosti formy notářského spisu. Dle §u 1217 obč. zák. jsou svatebními smlouvami smlouvy uzavřené o majetku v úmyslu na manželský sňatek, nebo jak praví Anders (Familienrecht, str. 41), smlouvy uzavřené mezi manžely nebo snoubenci nebo s třetími osobami v úmyslu manželského spojení (stejně Ehrenzweig, System des Privatrechtes, II. str. 119, Mayr, Bürgerliches Recht, II. str. 36, Krasnopolski-Kafka, Familienrecht str. 147, a rozhodnutí sb. n. s. čís. 1020, 1233, 1618). Pod tento pojem zajisté nepadá smlouva mezi manžely o výživném, uzavřená za příčinou rozluky manželství. Smlouvy mezi manžely, jichž platnost jest podmíněna formou notářského spisu, jsou výčetmo uvedeny v §u 1 zák. z 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. Zřeknutí se (§ 1444 obč. zák.) zákonného nároku na výživné mezi nimi není. Toto nevyžaduje formy notářského spisu a může se státi smlouvou uzavřenou v jakékoli formě (Ehrenzweig l. c. II. str. 330, Mayr, l. c. II. 163, Sedláček, Obligační právo I. č. 558, rozhodnutí nová řada č. 5695, sb. n. s. 4633). Nižší soudy, zaujávše opačné stanovisko, posoudily věc nesprávně po právní stránce. To mělo za následek, že nepřipustily důkazů nabídnutých o zmíněné námitce žalovaného. Proto řízení v obou stolicích trpí vadou, která je způsobila zamezení úplné vysvětlení a důkladné posouzení rozepře. Tuto vadu lze odstraniti jenom novým projednáním a rozsouzením.

Čís. 6589.

Pojišťovací smlouva.

Z pojišťovací smlouvy ručí podle zákona pojišťovna s ostatními účastněnými pojišťovnami rukou společnou a nerozdílnou (čl. 280 obch. zák.), solidární ručení lze však vyloučiti zvláštní dohodou stran. Na dohodu takovou nelze usuzovati ze znění pojistky, že pojišťovny v ní uvedené »přejímají do přímého pojištění«, čímž mělo býti založeno společné pojištění pojistníka několika pojišťovnami. Nemá-li nastati účinek čl. 280 obch. zák., je nezbytno, by plynulo z jednání stran jasné, že o b ě s t r a n y, nejen snad povinná strana (pojišťovna), nechtěly solidárnímu závazku.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1926, Rv I 972/26.)

Florian K. měl u žalované pojišťovny P. pojištěny proti požáru zásoby dříví na pile. Zásoby dříví byly ztráveny požárem. Svůj nárok z pojistky proti žalované pojišťovně postoupil Florian K. žalující bance. Při rozhodčím řízení ohledně výše škody určil vrchní rozhodčí výši škody

na 172.700 Kč. Ježto pojišťovna P. odmítla vyplatiti tento peníz, domáhala se ho žalující banka na pojišťovně P. žalobou, proti níž žalovaná pojišťovna vznesla řadu námitek. Oba nižší soudy původně uznaly podle žaloby, neuznavše žádné z námitek žalované. Nejvyšší soud usnesením ze dne 27. ledna 1925, Rv I 1716/24 zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl za účelem vyřízení dvou námitek, z nichž prvá (zda pojistník Florián K. dostal své povinnosti k vedení a uschování obchodních záznamů) již tu nepřichází v úvahu, druhá pak týkala se toho, zda žalovaná pojišťovna ručí solidárně s ostatními pojišťovnami či zda ručí pouze za poměrnou 20% část podle poměru, ve kterém převzala pojistníkovu nabídku podle znění pojistky do přímého pojištění. Zrušovací usnesení prohlásilo za mylný právní názor nižších soudů o solidárním ručení účastněných pojišťoven podle čl. 280 obch. zák., pokud je nižší soudy opřely o důvod, že prý ani nebylo tvrzeno ani nelze předpokládati, že s pojistníkem byl smluven opak, poukázalo k rozporu mezi tímto skutkovým předpokladem s jedné strany a vývody žalobní odpovědi a tvrzeným obsahem pojistky se strany druhé a, neshledavši v napadených rozhodnutích potřebného skutkového zjištění o tomto tvrzení žalované strany, zrušilo je a vrátilo věc do první stolice k novému projednání a rozhodnutí (§ 510 c. ř. s.). Procesní soud první stolice přiznal po té žalobkyni pouze 34.540 Kč (20% zažalovaného peníze). Odvolací soud nevyhověl odvolání té ani oné strany.

Nejvyšší soud k dovolání žalobkyně přiznal jí dalších 138.160 Kč, tudíž celý zažalovaný peníz.

Důvody:

Nižší soudy vystihly celkem správně smysl a účel zrušovacího usnesení a učinily, doplnivše řízení v bodech, v nichž původně zůstalo kúsým, potřebná zjištění jak na základě důkazů svědky a znalců, tak i na základě listin. I zjistil procesní soud, že se na pojišťovacím návrhu ze dne 24. března 1922 nalézá razítko rubrikované, v němž vepsány jsou jednotlivé pojišťovny, které společně se žalovanou měly uzavřít smlouvu pojišťovací, i s uvedením kvót rizika, premií atd., že však při úpisu a podpisu návrhu razítko to s údaji oněmi tam se nenalézalo, nýbrž, že připojeno bylo na návrh od pojišťovny samotné při vyřizování návrhu samého. Zjistil dále, že pojistka nadepsána jest zcela význačně jako »s p o l e č n á«, kde žalovaná, jakož i s p o l u p o d e p s a n é ú s t a v y potvrzují, atd., že na pojistce podepsány jsou krom žalované i další ústavy pojišťovací, což vidno z úředního opisu pojistky, a že na pojistce výslovně jest uvedeno: »Z toho přijímají do přímého pojištění«, a uvedeny pak jednotlivé pojišťovny, na prvním místě žalovaná, pak procenta podílu, premie atd., a u žalované pojišťovny označen podíl 20%. Konečně zjistil, že pojistku takto stylisovanou Florián K. přijal, všiml si, že je na zadní straně uvedeno více pojišťoven a výslovně o tom mluvil s jednatelem J-em, přes to neohradil se proti tomu u žalované strany, naopak plnil se své strany povinnosti z pojistky, zaplativ po-

jistné, a to přes to, že z prvu upozorněn byl na spoluúčast více pojišťoven v dopise žalované ze dne 24. května 1922, jehož pravost nebyla žalobkyní popřena a tudíž pokládá se dopis za pravý. Odvolací soud, doplniv také sám ještě průvodní řízení, neodchýlil se nijak od zjištění soudu procesního, nýbrž rozšířil je, zjistiv na základě posudku znalce z oboru pojišťovnictví K-a a pojistky, že v tomto případě »nezajistily« spolupodepsané pojišťovny vedoucí žalovanou pojišťovnu, nýbrž že společně s ní K-a pojistily«. Tyto vývody nižších soudů nejsou napadeny, pokud jsou v nich obsažena zjištění skutková. Pokud v nich jsou zahrnuty logické a právní závěry, pokládá je celkem i dovolací soud za bezvadné. Mylným jest jen z nich vyvozený další právní úsudek odvolacího rozsudku, že v souzeném případě nejde o solidární ručení všech zavázaných pojišťoven. Neníť sporu, že žalovaná pojišťovna ručí z ujednané pojišťovací smlouvy podle zákona rukou společnou a nerozdílnou s ostatními účastněnými pojišťovnami (čl. 271 čís. 3, 280 obch. zák. a § 23 (6) poj. zák.). Názor ten vyslovil správně již první soud ve svém původním zrušeném rozsudku a od něho se neodchýlilo ani zrušovací usnesení dovolacího soudu. Rovněž není pochyby, že může býti umluven také opak, že totiž solidární ručení může býti i platně vyloučeno zvláštní dohodou. A o tuto dohodu právě šlo. Zrušené dřívější rozsudky zaujaly stanovisko, že prý ani nebylo tvrzeno ani nelze předpokládati, že s pojistníkem byl smluven opak. To odporovalo spisům a mělo v zápětí zrušení původních rozhodnutí, by bylo zjištěno, zda opak byl či nebyl umluven. Podle výsledků dalšího jednání nutno k otázce té odpovědětí záporně. Pokud odvolací soud k ní odpověděl kladně, protože prý v pojistce jest uvedeno, že každá ze účastněných pojišťoven ručí svým podílem tam číselně vypsáným, je důvod ten lichý, neboť je v zřejmém rozporu se zněním pojistky, jež jen praví, že pojišťovny »přejímají do přímého pojištění«. Z tohoto znění lze jen usuzovati, že mělo býti založeno společné pojištění pojistníka několika pojišťovnami. Nikterak tím však není ještě řečeno a nelze právem usuzovati, že má sejíti se solidárního ručení účastněných pojišťoven předpokládaného zákonem. Nejen týmž, nýbrž lepším právem lze z toho usuzovati, že přihráním několika jiných pojišťoven mělo býti jen zlepšeno postavení pojistníkovu, jemuž — pro značné nebezpečí — ručí vedle hlavní pojišťovny solidárně s ní také ještě ostatní přibrané pojišťovny, jež se bez jakéhokoliv účinku pro pojistníka dělí mezi sebou o nebezpečí ve stejném poměru jako o úhrnnou premii, kterou pojistník, jak nesporno, platil celou jen žalované, třebaže v pojistce byl stejně jako při pojištění částce udán poměr, ve kterém připadá na jednotlivé pojišťovny. Měl-li účinek solidárního závazku a úsudek na něj býti vyloučen, bylo na pojistiteli, by svému úmyslu dal jasný výraz, jak — mimochodem podotknuto — udal též znalec K., vytýkaje žalované pojišťovně, že nezachovala postup obvyklý v oněch případech, ve kterých má býti zabráněno vzniku solidárního závazku ujednáním tak zvaného »souplejšího«. Ze kterých jiných okolností, než z domnělého znění pojistky, odvolací soud usuzuje, že bylo vyloučeno vzniku solidárního závazku, nedoličuje a skutečně nic podobného nelze z jeho zjištění usu-

zovati. Neměl proto pojistník Florián K. ani příčiny, by se ohražoval proti znění pojistky přímo u žalované pojišťovny, a netřeba řešiti otázku, zda účinně tak mohl činiti vůči jednateli J-ovi. Ale ať již se vůči němu mohl nebo nemohl ohražovati účinně, zajisté jest i jeho po případě bezúčinné ohražení proti súčastnění jiných pojišťoven důležitým článkem v řetězu důvodů pro zápornou odpověď na otázku, zda tu jsou ve smyslu § 863 obč. zák. a čl. 278 obch. zák. takové činy pojistníkovy, které, uváží-li se všechny okolnosti, nedávají rozumné příčiny pochybovati o jeho vůli, by byl vyloučen solidární závazek, stanovený zákonem. Při záporné odpovědi na tuto otázku neobstojí dovolatelkou napadený právní názor odvolacího rozsudku, že tu solidárního závazku není, neboť, nemá-li nastati účinek čl. 280 obch. zák., je nezbytno, by plynulo z jednání stran jasně, že o b ě s t r a n y, ne snad j e n p o v i n n á strana, v souzeném případě tudíž pojišťovny, solidárního závazku n e c h t ě l y (srov. Staub-Pisko, Komentář k obch. zák. čl. 280 § 4). A tohoto úsudku zjištění nižších soudů nedovolují. Je-li tomu tak a byla-li žalovaná pojišťovna zavázána solidárně, byla právem žalována o zaplacení celého — co do výše již nesporného — odškodného a musilo býti dovolání, opřenému o dovolací důvody §u 503 čís. 2 až 4 c. ř. s. vyhověno již z důvodu posléz uvedeného, totiž pro mylné právní posouzení věci v doloženém směru, čímž pozbyly ostatní jeho vývody věcného významu. K stejnému výsledku došel Nejvyšší soud i v případě rozhodnutém pod čís. 3076 sb. n. s., kde také šlo o soupojištění (spolupojištění) a o otázku, pokud lze odchýlkám pojišťovací listiny od pojišťovacího návrhu přiznati právní význam.

Čís. 6590.

Žalobou podle §u 916 obč. zák. nelze odporovati právoplatnému příklepu exekučně vydražené nemovitosti.

Úmluva, již se třetí osobě zavázal dražitel nemovitosti, že v tajné plné moci vydraží nemovitost pro onu třetí osobu a že se dá pro přechodnou dobu zapsati do pozemkové knihy pouze na oko, jest nicotnou.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1926, Rv I 1314/26.)

Jan Š., manžel žalující Kateřiny Š-ové, byl vlastníkem domu čp. 22 v B. Při exekuční dražbě domu v roku 1907 vydražila ho dcera Kateřiny Š-ové Marie Š-ová. Po smrti Marie Š-ové uzavřena byla roku 1914 za pozůstalostního řízení dohoda v ten smysl, že dům čp. 22 připadl dětem Marie Š-ové nezl. Emilii a Marii Š-ovým, Kateřině Š-ové byla pak přiznána v domě služebnost bytu. Smlouvou ze dne 9. března 1924 prodaly nezl. Emilie a Marie Š-ovy dům čp. 22 manželům Josefu a Marii B-ovým. Tvrdíc, že při dražbě domu čp. 22 stala se mezi ní a Marií Š-ovou úmluva, že skutečnou nabyvatelkou bude ona, domáhala se Kateřina Š-ová na nezl. Emilii a Marii Š-ových a na manželích D-ových, by byli uznáni povinnými, uznati, že trhová smlouva ze dne 9. března 1924 o domě čp. 22 v B. jest neplatnou, a svoliti k tomu, by na dům čp. 22